

ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับยาเสพติด

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ทราบความหมายของคำว่า ยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
- เพื่อให้ทราบถึงคำว่า “ยาบ้า” “ยาไอ” และ “ยาเค” ซึ่งเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากในสังคมปัจจุบัน
- เพื่อให้สามารถแยกประเภทและชนิดของยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
- เพื่อให้ทราบถึงอันตรายที่มีต่อร่างกายในการเสพยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
- เพื่อให้ทราบถึงความผิดและโทษ ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- แนวทางการช่วยเหลือและแก้ไขในสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับยาเสพติดที่กำลังเป็นปัญหา ของสังคม

ยา

ตามพระราชบัญญัติยา หมายถึง วัตถุที่ มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยของมนุษย์ หรือสัตว์ นอกจากนี้ วัตถุที่ใช้สำหรับ ก่อให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายมนุษย์ หรือสัตว์ ก็จัดว่าเป็นยาเช่นกัน

ประเภทของยาตามกฎหมาย

1. ยาสามัญประจำบ้าน
2. ยาอันตราย
3. ยาควบคุมพิเศษ
4. ยาบรรจุเสร็จ
5. ยาเสพติด
6. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

7. สารระเหย
8. ยาสมุนไพร

ที่มาของยาเสพติด

1. ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) ได้แก่ ยาเสพติดที่ได้มาจากต้นพืช เช่น ฝิ่น โคคาอิน กัญชา รวมทั้งที่ได้ปรุงแปรสภาพ เป็นลักษณะอย่างอื่น โดยกรรมวิธีทางเคมีแล้ว เช่น มอร์ฟิน เฮโรอิน ซึ่งทำมาจากฝิ่น เป็นต้น
2. ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) ได้แก่ ยาเสพติดที่ได้มาจากการปรุงขึ้นมาโดยกรรมวิธีทางเคมีโดยตรง และนำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ เช่น เฟนิดีน ไฟเซปโตน เมธาโดน เป็นต้น

ความหมายของยาเสพติด

ความหมายโดยทั่วไป

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่า ด้วยวิธีใดๆ เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้

1. บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและ จิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว
2. ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง
3. เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพยาจะมีการผิดปกติทางด้านร่างกายและ จิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น

ความหมายตามกฎหมาย

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญเช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการ กอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กลับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสำคัญประจำบ้านบางตำรับตามที่กฎหมายว่าด้วยยาที่มี ยาเสพติดให้โทษผสมอยู่

การจำแนกประเภทยาเสพติดให้โทษ

ประเภทของยาเสพติด (ตามลักษณะของการออกฤทธิ์)

1. ประเภทกดประสาท (Depressants) ได้แก่ ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกดหรือระงับประสาท รวมทั้งยาจำพวกบาร์บิทูเรตและยานอนหลับด้วย ยาเสพติดส่วนมากเป็นประเภทกดประสาทส่วนกลาง เช่น ฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคอิน เฮโรอิน แอซีติล แอนไฮไดรด์ แอซีติล คลอไรด์ เป็นต้น
2. ประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulants) ได้แก่ ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกระตุ้นเร้าประสาท และสมองในขณะที่ยาออกฤทธิ์ เช่น โคเคอิน(โคคา) โคเคน คาเฟอีน และ แอมเฟตามีน(ยาบ้า) ยาอี เอ็กตาซี พืชกระท่อม เป็นต้น
3. ประเภทล่อมประสาท (Tranquilizers) ได้แก่ ยาจำพวกที่ทำให้ระงับหรือสงบแต่ไม่ทำให้นอนหลับ ใกล้เคียงกับยาจำพวกบาร์บิทูเรตมาก มีทั้งชนิดล่อมประสาท อย่างแรง และอย่างอ่อน เช่น เมโปรบามेट โครไดซีโปไซด์ เป็นต้น
4. ประเภทหลอนประสาท (Hallucinogenic Drugs) ได้แก่ ยาจำพวกที่ทำให้เกิดความรู้สึกในทางสัมผัส ประสาทโดยไม่มีสิ่งเกิดขึ้นจริงเป็นการหลอนตัวเอง เช่น แอล.เอส.ดี. (Lysergic acid diethylamide) ดี.เอ็ม.ที. (dimethyltyptamine) เอส.ที.พี. methylidinethoxy methylphenylethylamine เมสคาลิน รวมทั้งแอล เอส ดี กัญชา กาว ยาเค เป็นต้น

ความหมายของวัตถุออกฤทธิ์

วัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประเภทความร้ายแรงของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 ดีเอ็มที เมสคาลิน ฯลฯ
- ประเภทที่ 2 แอมเฟตามีน (ยกเลิกแล้ว เป็นประเภท 1) อีเฟดรีน คาทีน แอมฟีพรานโนน ฯลฯ
- ประเภทที่ 3 อะโมบาร์บิทัล ไฮโดลบาร์บิทัล เพนตาโซซีน ฯลฯ

ประเภทที่ 4 อัมปราโซแลม โดรบาร์แซม โดรไดอาซีแพม ฯลฯ

ประเภทของยาเสพติด (ตามกฎหมาย เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ)

เริ่มบังคับใช้ 16 ตุลาคม 2539

แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 เฮโรอีน แอมเฟตามีน (ยาบ้า) แอลเอสดี อีทอร์ฟิน ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง)

ประเภทที่ 2 ฝิ่น มอร์ฟิน โคเดอีน โคเดอีน (โคเคน) ฯลฯ (เป็นยาเสพติดชนิดทั่วไป)

ประเภทที่ 3 ยาแก้ไอที่มีฝิ่น หรือ โคเดอีน เป็นส่วนผสมยาแก้ท้องเสียที่มีไดเฟน็อกซิล เป็นส่วนผสม (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับยาที่มียาเสพติด ให้โทษประเภท 2 ประสมอยู่ด้วย)

ประเภทที่ 4 อาเซติกแอนไฮโดรด์ อาเซติลลลอไรด์ (เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2)

ประเภทที่ 5 กัญชา กระบอัม พืชเห็ดขี้ควาย (เป็น ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4)

ความหมายของสารระเหย

สารระเหย หมายความว่า สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็น สารระเหย

ประเภทของสารระเหย

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นสารเคมี เช่น อาซีโตน เอทิล อาซีเตท โทลูอีน ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ กาว ฯลฯ